

E- **KULTUROLOĢIJA**. Materiālu sagatavoja Andrejs Mūrnieks

1. tēma: „Kultūras jēdziens” Uzdevumi

2. apakštemats: *Kultūras definīcijas.*

1. Uzdevums: Ar piemēriem raksturjiet katru no trijiem attieksmju jeb mijattiecību tipiem kultūrā (simboliskās, sociālās un instrumentālās mijattiecības)!

2. Uzdevums. 1) Pārrunās ar blakus sēdētāju noskaidrojiet ar ko cilvēku spēles atšķiras no dzīvnieku rotaļām! 2) Uzrakstiet savas pārdomas par tematu: kāda nozīme ir noteikumiem spēlē un dzīvē, ko dod apzināta un godīga noteikumu ievērošana? Kāda nozīme ir mērķu izvirzīšanai sev, ko nozīmē pašdisciplīna?

Uzdevumu gaitas apraksti un komentāri!

1. uzdevums: *Ar piemēriem raksturot katru no trijiem attieksmju jeb mijattiecību tipiem kultūrā*

Uzdevuma gaitas apraksts: Skolēni nosauc katrs kādu piemēru ikvienam no mijattiecību tipiem, pedagogs to fiksē uz tāfeles. Pēc tam notiek gadījumu analīze un pārrunās noskaidrojas atbilstība. Pie simbolu sistēmām var pieskaitīt modi, žestus, mākslu, mītus, zinātņi, valodas. Sociālās attieksmes izpaužas tādās sociālajās konstrukcijās kā ģimene, valsts, skola. Instrumentālās attieksmes, kurās kā pastarpinājums tiek izmantotas lietas, instrumenti, izpaužas dažāda veida tehnikās – metālliešanas, papīra gatavošanas, drukāšanas tehnikās.

2. uzdevums. 1) *Pārrunās ar blakus sēdētāju noskaidrot ar ko cilvēku spēles atšķiras no dzīvnieku rotaļām!* 2) *Uzrakstīt savas pārdomas par to, kāda nozīme ir noteikumiem spēlē un dzīvē, ko dod apzināta un godīga noteikumu ievērošana? Kāda nozīme ir mērķu izvirzīšanai sev, ko nozīmē pašdisciplīna?*

Uzdevuma gaitas apraksts, komentāri. Pēc 3 – 4 minūšu pārrunām par pirmo jautājumu skolotājs lūdz izteikties tos, kuri ir vienojušas par savu variantu. Ja atbildēm neviens nav gatavs, tad skolotājs paskaidro vismaz divas īpatnības.

Pirmā īpatnība. Galda spēlēm un sporta spēlēm 1) parasti ir noteikumi, tātad normas, arī aizliegumi, kurus nedrīkst pārkāpt, 2) mērķi, kurus jāsasniedz, 3) veidi un iespējas kā virzīties uz mērķi. Līdzīgi arī politiskajās spēlēs, mākslā (teātrī), svētku svinēšanā.

Otrā īpatnība. Cilvēks spēj iejusties dažādās lomās, turpretī dzīvnieku rotaļas parasti ir instinktu nosacītas. Piemēram, kaķis rotaļājas ar iedomātu pelīti, un tas trenē viņa iemaņas medīt, bet viņš nevar, piemēram, iztēloties sevi par dzērvi vai krokodilu, tēlot kādu citu dzīvnieku. Turpretī cilvēks – var.

Izņēmumi attiecas vienīgi uz attīstītiem primātiem (pērtiķiem) un arī tad novērojami galvenokārt dzīvniekam ilgstoši atrodoties cilvēku vidē.